# Облікова картка дисертації

## I. Загальні відомості

Image not found or type unknow

**Державний обліковий номер:** 0823U100653

**Особливі позначки:** відкрита

**Дата реєстрації:** 21-09-2023

**Статус:** Захищена

**Реквізити наказу МОН / наказу закладу:**

## II. Відомості про здобувача

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Староста Олександр Іванович

2. Oleksandr I. Starosta

**Кваліфікація:**

**Ідентифікатор ORCID ID:** 0000-0002-4710-2982

**Вид дисертації:** доктор філософії

**Аспірантура/Докторантура:** так

**Шифр наукової спеціальності:** 035

**Назва наукової спеціальності:** Філологія

**Галузь / галузі знань:** гуманітарні науки

**Освітньо-наукова програма зі спеціальності:** Філологія

**Дата захисту:** 19-02-2024

**Спеціальність за освітою:** українська мова і література

**Місце роботи здобувача:** Тернопільський навчально-виховний комплекс "Школа-колегіум Патріарха Йосифа Сліпого" Тернопільської міської ради Тернопільської області

**Код за ЄДРПОУ:** 37894481

**Місцезнаходження:** вул. Юності, 3, Тернопіль, Тернопільський р-н., 46003, Україна

**Форма власності:** Комунальна

**Сфера управління:**

**Ідентифікатор ROR:**

## III. Відомості про організацію, де відбувся захист

**Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради):** ДФ 61.051.084

**Повне найменування юридичної особи:** Державний вищий навчальний заклад "Ужгородський національний університет"

**Код за ЄДРПОУ:** 02070832

**Місцезнаходження:** вул. Підгірна, буд. 46, Ужгород, Ужгородський р-н., 88000, Україна

**Форма власності:** Державна

**Сфера управління:** Міністерство освіти і науки України

**Ідентифікатор ROR:**

## IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

**Повне найменування юридичної особи:** Державний вищий навчальний заклад "Ужгородський національний університет"

**Код за ЄДРПОУ:** 02070832

**Місцезнаходження:** вул. Підгірна, буд. 46, Ужгород, Ужгородський р-н., 88000, Україна

**Форма власності:** Державна

**Сфера управління:** Міністерство освіти і науки України

**Ідентифікатор ROR:**

## V. Відомості про дисертацію

**Мова дисертації:** Українська

**Коди тематичних рубрик:** 17.01.27

**Тема дисертації:**

1. Поетичний універсум Володимира Самійленка

2. Volodymyr Samiilenko's Poetic Universe

**Реферат/анотація:**

1. У дисертації проаналізовано ідейний, тематично-проблемний, образний та мовносимвольний рівні ліричних і ліро-епічних творів В. Самійленка як цілісний поетичний універсум, діалектичну художню модель світу. Наукова новизна дослідження полягає в тому, що воно репрезентує першу спробу розглянути вірші та поеми В. Самійленка як цілісну художню систему, що засвідчує інтеграцію різних граней його письменницького таланту. Особистим внеском здобувача є спроба осмислити й концептуалізувати поняття «художній універсум» та «поетичний універсум», задля чого запропоновано розширити інструментарій літературознавчих досліджень. У першому розділі «Теоретико-методологічні засади дослідження» окреслено літературознавчий дискурс довкола постаті В. Самійленка та запропоновано власний підхід до вивчення лірики митця в рамках обраного аспекту аналізу. Розглянуто зміст та обсяг поняття «універсум» у площині філософської науки та особливості його інтерпретації в контексті гуманітарних, зокрема

літературознавчих досліджень. Запропоновано власний погляд, який передбачає розгляд цієї категорії як системи взаємопов'язаних динамічних елементів, скріплених площиною мікропоетики: предметна область (універсум роздумів автора), світоглядно-естетичні пошуки та мистецькі концепції. Вивчено та систематизовано наявні погляди на художню картину світу В. Самійленка, окреслено актуальні аспекти дослідження творчості митця, які здатен об'єднати обраний здобувачем системний підхід. Другий розділ «Лірика Володимира Самійленка як відображення ідейно-естетичної еволюції письменника» присвячений власне ліричним поезіям як безпосереднім репрезентантам моделі авторської свідомості. У першому підрозділі простежено становлення світоглядно-естетичних засад поетичного універсуму письменника: масштаби мислення та філософських узагальнень, домінантне гуманістичне начало, яке вплинуло на розвиток громадянських мотивів, розкриття суспільно-політичної проблематики, погляди на роль митця та функцію мистецтва в житті народу та людства. Джерелом цих рис була унікальна світоглядна концепція «Богокосмосу», що простежується на різних рівнях поетичного універсуму В. Самійленка. У другому підрозділі розглянуто концептосферу лірики письменника як репрезентанта структури його поетичного світу. Її системотворчим елементом дисертант визначає образ-концепт. Відповідно, у зазначеному підрозділі визначено ключові образи-знаки різних сфер буття – космічної та взаємопов'язаної з нею природної, індивідуальної, яка осмислюється в контексті загальнолюдської, національної та мистецької. У третьому підрозділі детально розглянуто поезії В. Самійленка в генологічному аспекті, визначено його внесок у розвиток окремих жанрових форм та підкреслено, що цілеспрямована праця над їх удосконаленням була вагомою складовою творчої лабораторії поета. У третьому розділі дисертації «Сатирично-гумористичний вимір поетичного світу митця» досліджено витоки та ідейно-художні особливості віршованих сатири та гумору в доробку В. Самійленка. У першому підрозділі простежено формування художнього методу письменника в цьому руслі його творчості, поглиблено відомості про зарубіжні літературні джерела, якими митець послуговувався для вироблення власної поетичної манери, проаналізовано їхню інтеграцію з українськими літературними та фольклорними традиціями в його сатирично-гумористичній поезії, окреслено суспільно-історичні фактори, які скеровували творчу думку письменника в площину політичної сатири. Останні детально розглянуто в другому підрозділі, де проблемно-тематичний рівень текстів В. Самійленка, досліджених у цій частині роботи, проаналізовано в контексті становлення антиколоніального напряму української літератури. У третьому підрозділі досліджено формування основних сатиричних типів у творчості письменника. Четвертий розділ «Художній світ ліро-епічних творів Володимира Самійленка» присвячено трьом текстам, родо-жанрові особливості яких дали письменнику змогу розвинути окремі творчі задуми. У першому підрозділі розглянуто екзистенційну проблематику філософсько-драматичної поеми «Герострат» та діалектику психологічного портрету її головного персонажа. Проаналізовано сатиричну поему «Спритний ченчик», у якій письменник, узявши за основу сюжет оповідання В. Бласко Ібаньєса «Біля райських воріт», створив самобутню гротескну картину. У другому підрозділі вивчено художню модель світу у філософській поемі «Гея», яка репрезентує завершену художню інтерпретацію авторської світоглядної концепції «Богокосмосу» (Всеєдиного), розлоге тлумачення глобальних проблем людства, а також велику панораму України, що опинилася в більшовицькій окупації. Ключові слова: Володимир Самійленко, українська література, літературознавство, художня модель світу, поетика, модернізм, лірика, національна ідентичність, образ, символ, жанр, гумор, фольклор, сатира, поема.

2. The thesis analyses the conceptual, thematic and problem, imaginative, and linguasymbolic levels in lyric and lyrical epic works by Volodymyr Samiilenko as a holistic poetic universe and dialectic artistic world model. The study relevance is due to the first attempt to apprehend the Volodymyr Samiilenko's verses and poems as a holistic artistic system which integrates the various facets of his writing talent. The candidate's personal contribution is also an effort to comprehend and conceptualize the artistic universe and poetic universe concepts by expanding the literary research tools. The first chapter "Theoretical and Methodological Principles of the Study" outlines the research discourse around the figure of Volodymyr Samiilenko and offers the candidate's own approach to investigation in the selected analysis aspect. The author considers the concept of universe through the prism of philosophy as well as its interpretation peculiarities in the humanities, in particular literary studies. Thus, we

propose our own view and consider the category universe as a system of dynamic interconnected elements, bonded on the micropoetics level: subject area (the universe of the author's thoughts), worldview and aesthetic pursuits, and artistic concepts. The chapter examines and systematizes existing views on Volodymyr Samiilenko's artistic worldview, outlines the research aspects relevant for investigating Volodymyr Samiilenko's works, which are combined in the chosen systematic approach to the study. The second chapter "Volodymyr Samiilenko's Poetry as a Reflection of the Ideological and Aesthetic Evolution of the Writer" is devoted to lyrical poetry that directly represents the model of the author's sentient. The first section traces formation of the worldview and aesthetic foundations of writer's poetic universe: great scale of thinking and philosophical generalizations and dominant humanistic principle which influenced the development of civic motives, the disclosure of socio-political issues, views on the artist's role and the art function in life of nation and whole humanity. These features origin from Samiilenko's unique worldview concept Bohokosmos that influenced different levels of his poetic universe. The second section of the second chapter considers the conceptosphere of Volodymyr Samiilenko's lyric poetry which manifests the structure of his poetic world. Its system-creating element is defined as an image-concept. Analyzing artistic texts allows to identify the key images-signs in the different life domains: cosmic and interconnected natural; individual, being reflexed in the context of the universal, national, and art realm. The third section of the second chapter examines lyrics of Volodymyr Samiilenko in the genealogical aspect, identifies his contribution to the development of numerous genre forms, and emphasizes that determined work on their improvement was an important component of the poet's creative laboratory. The third chapter "Satirical and Humoristic Dimension in the Artsist's Poetic World" investigates into the origins, ideological and artistic features of Volodymyr Samiilenko's satiric and humorous poetry. The first section traces the formation of the writer's artistic method in this domain as well as increases insight about foreign literary sources which he used to develop his own poetic style, analyzes how Volodymyr Samiilenko's satirical and humorous poetry integrated the foreign sources with Ukrainian literary and folklore traditions as well as which socio-historical factors directed the writer's creative thought in the political satire field. The latter are closely considered in the second section which analyses the problematic and thematic level of Volodymyr Samiilenko's satirical and humorous texts in the context of the emerging anti-colonial direction in the Ukrainian literature. The third chapter examines the formation of main satirical types in the Volodymyr Samiilenko's works. The fourth chapter "The Artistic World of Volodymyr Samiilenko's Lyrical Epic Works" is devoted to three lyrical epic texts which generic features allowed the writer to develop individual creative ideas. The first section examines the existential issues in the philosophical and dramatic poem Herostrat and its main character psychological portrait dialectics. We also analyze the satirical poem Sprytnyi Chenchyk based on V. Blasco Ibáñez's At the Gates of Paradise. Here Volodymyr Samiilenko created an original grotesque picture. The second section examines the artistic world model in the philosophical poem Heya which represents a fully completed artistic interpretation of the author's worldview concept Bohokosmos (Universal Unity), broad interpretation of global human problems, and great panorama of Ukraine under Bolshevik occupation.

**Державний реєстраційний номер ДіР:** 0119U101692

**Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки:** Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

**Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності:** Не застосовується

**Підсумки дослідження:** Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

## Публікації:


- 1. Староста О. І. Діалектика космізму й антропоцентризму в ліриці В. Самійленка. Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка: Філологічні науки. Кам'янець-Подільський : Аксіома, 2017. Вип. 45. С. 206п211.

- 2. Староста О. І. Лірика Володимира Самійленка в науковій інтерпретації Лідії Голомб. Сучасні проблеми мовознавства та літературознавства : зб. наук. праць. Ужгород, 2018. Вип. 23. С. 305–308.
- 3. Староста О. І. Концептосфера світу природи в ліриці В. Самійленка: космічний, планетарний та національний локуси. Записки з українського мовознавства. Вип. 26. Т. 2. Одеса : «ПолиПринт», 2019. С. 67□77.
- 4. Староста О. І. Цикл «Елегії» В. Самійленка: на шляху від народництва до модернізму. Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Філологія. Ужгород, 2019. Вип. 2(42). С. 162□167.
- 5. Староста О. І. Медитації-веснянки в жанровій системі лірики Володимира Самійленка. Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Філологія. Ужгород, 2021. Вип. 1(45). С. 558–563.

**Наукова (науково-технічна) продукція:**

**Соціально-економічна спрямованість:**

**Охоронні документи на ОПІВ:**

**Впровадження результатів дисертації:** Планується до впровадження

**Зв'язок з науковими темами:** 0119U101692

## VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

### Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кузьма Оксана Юріївна

2. Oksana Y. Kuzma

**Кваліфікація:** к.філол.н., доцент, 10.01.01

**Ідентифікатор ORCID ID:** 0000-0002-1590-1624

**Додаткова інформація:**

**Повне найменування юридичної особи:** Державний вищий навчальний заклад "Ужгородський національний університет"

**Код за ЄДРПОУ:** 02070832

**Місцезнаходження:** вул. Підгірна, буд. 46, Ужгород, Ужгородський р-н., 88000, Україна

**Форма власності:** Державна

**Сфера управління:** Міністерство освіти і науки України

**Ідентифікатор ROR:**

## VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

### Офіційні опоненти

### Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Левчук Тереза Петрівна

2. Tereza P. Levchuk

**Кваліфікація:** д.філол.н., професор, 10.01.06

**Ідентифікатор ORCID ID:** 0000-0002-0277-3280

**Додаткова інформація:**

**Повне найменування юридичної особи:** Волинський національний університет імені Лесі Українки

**Код за ЄДРПОУ:** 02125102

**Місцезнаходження:** проспект Волі, буд. 13, Луцьк, Луцький р-н., 43025, Україна

**Форма власності:** Державна

**Сфера управління:** Міністерство освіти і науки України

**Ідентифікатор ROR:**

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Лановик Зоряна Богданівна

2. Zoriana Lanovyk

**Кваліфікація:** д.філол.н., професор, 10.01.06

**Ідентифікатор ORCID ID:** 0000-0002-3260-9887

**Додаткова інформація:**

**Повне найменування юридичної особи:** Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка

**Код за ЄДРПОУ:** 02125544

**Місцезнаходження:** вул. М. Кривоноса, буд. 2, Тернопіль, Тернопільський р-н., 46027, Україна

**Форма власності:** Державна

**Сфера управління:** Міністерство освіти і науки України

**Ідентифікатор ROR:**

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Вісич Олександра Андріївна

2. Oleksandra A. Visych

**Кваліфікація:** д.філол.н., професор, 10.01.06

**Ідентифікатор ORCID ID:** 0000-0002-1706-1147

**Додаткова інформація:**

**Повне найменування юридичної особи:** Національний університет "Острозька академія"

**Код за ЄДРПОУ:** 22554101

**Місцезнаходження:** вул. Семінарська, буд. 2, Острог, Острозький р-н., 35800, Україна

**Форма власності:** Державна

**Сфера управління:** Міністерство освіти і науки України

**Ідентифікатор ROR:**

**Рецензенти**

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Лях Тетяна Олегівна

2. Tetiana O. Liakh

**Кваліфікація:** к.філол.н., доцент, 10.01.01

**Ідентифікатор ORCID ID:** Не застосовується

**Додаткова інформація:**

**Повне найменування юридичної особи:** Державний вищий навчальний заклад "Ужгородський національний університет"

**Код за ЄДРПОУ:** 02070832

**Місцезнаходження:** вул. Підгірна, буд. 46, Ужгород, Ужгородський р-н., 88000, Україна

**Форма власності:** Державна

**Сфера управління:** Міністерство освіти і науки України

**Ідентифікатор ROR:**

## VIII. Заключні відомості

| | |
|---|---|
| **Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради** | Тиховська Оксана Михайлівна |
| **Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні** | Тиховська Оксана Михайлівна |
| **Відповідальний за підготовку облікових документів** | Сабов Вікторія Іванівна |
| **Реєстратор** | УкрІНТЕІ |
| **Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності** | Юрченко Тетяна Анатоліївна |